

Erikoissairaanhoidon haasteet Terveyden edistämisen politiikkaohjelmassa

Terveyden edistäminen erikoissairaanhoidossa 17.1.08

Hallitusohjelman mukaan politiikkaohjelmassa on kiinnitettävä huomiota:

- § Terveyden edistämisen rakenteiden kehittämiseen
- § Lainsäädännön kehittämiseen
- § Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen
- § Työikäisten työ- ja toimintakyvyn sekä hyvinvoinnin edistämiseen
- § Ikääntyvien terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen
- § Terveyden edistämisen ja ehkäisevän työn vastuiden jaon ja resursoinnin kehittämiseen
- § Liikunnan ja kulttuurin merkitykseen hyvinvoinnin edellytyksenä
- § Fyysisen ympäristön terveellisyyteen

Terveyden edistäminen on poikkihallinnollista toimintaa

- § Terveyden edistämiseen ja sairauksien ennaltaehkäisemiseen vaikutetaan pääasiassa muilla keinoin kuin terveystalveilla.
- § Poliittikaohjelman keskeinen tehtävä on edesauttaa ja vahvistaa terveystalvekohtien ottamista huomioon yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja palvelujärjestelmässä - niin valtion-, alue- ja paikallishallinnossa - sekä elinkeinoelämässä, työpaikoilla, järjestöissä ja yksilötasolla.

Politiikkaohjelman rakenne

1. OHJELMAN TAVOITTEET

- § terveyden edistämisen rakenteiden vahvistaminen
- § kansansairauksien ehkäisyyn vaikuttavien elintapamuutosten aikaansaaminen; lasten ja nuorten sekä työikäisen väestön ylipainoisuuden vähentäminen; päihteiden ja tupakoinnin vähentäminen
- § terveitä elämäntapa-valintoja edistävien työ- ja elinolosuhteiden kehittäminen
- § sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen vahvistaminen ja terveyden edistämisen uusien työmuotojen levittäminen
- § järjestöjen toiminnan ja roolin vahvistaminen terveyden edistämisen, erityisesti osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukena

Politiikkaohjelman rakenne (jatkoa)

2. LINJAUKSET JA TOIMENPITEET

Politiikkaohjelman strategiset painotukset ovat:

- § Terveyden edistämisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen omaksuminen eri päätöksentekotasolla ja terveyttä edistävän tiedon levittäminen.
- § Terveyden edistämisen rakenteiden vahvistaminen uudistettavassa lainsäädännössä ja kunta- ja palvelurakennemuutosten yhteydessä.
- § Olemassa olevan tiedon, parhaiden käytäntöjen ja tuloksellisimpien hankkeiden kokoaminen, tuotteistaminen, levittäminen ja juurruttaminen, avainhenkilöiden kouluttaminen.
- § Osaamisen vahvistaminen.

Politiikkaohjelman rakenne (jatkoa)

2.1 TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAKENTEET, PÄÄTÖKSENTEKO, JOHTAMINEN JA JUURRUTTAMINEN

Terveyden edistäminen kunta- ja palvelurakennehankkeessa:

Terveyden edistämisen hallinnollinen sijoittaminen ja status hallinnollisissa rakenteissa on ratkaistava erikoissairaanhoidon ja kansanterveystoiminnan sekä PARAS-hankkeen sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan säädösvalmistelun yhteydessä ja tarpeen mukaan kuntalakeja uudistamalla. Terveyden edistämisen vastuu kuuluu kunnan korkeimmalle johdolle. Terveyden edistämisen yksiköiden ja vastuuhenkilöiden strategisesti tarkoituksenmukaisin ja vaikuttavin hallinnollinen sijainti on johdon tukiyksikkö.

Toimenpiteet:

- § Huolehditaan PARAS-hankkeen jatkovalmistelussa terveyden edistämisen yksiköiden ja vastuuhenkilöiden sijoittumisesta uusissa rakenteissa siten, että niillä on sananvaltaa poikkihallinnollisiin, terveyttä edistäviin ratkaisuihin niin julkisten kuin yksityistenkin toimijoiden suhteen.
- § Huolehditaan kuntien avainhenkilöiden (keskeiset luottamushenkilöt ja johtavat viranhaltijat) koulutuksesta vuosina 2007- 2010.
- § Terveyden edistämiseksi suositetaan, että kaikissa kunnissa asetettaisiin hyvinvointia ja terveyttä koskevat strategiset tavoitteet ja terveyden edistämisen johtaminen kytkettäisiin olennaiseksi osaksi kunnan johtamisjärjestelmää.

Toimenpiteet:

- § Selvitetään mahdollisuutta sisällyttää kunnan tehtäviin nykyistä velvoittavammin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.
- § Kannustetaan kuntia, järjestöjä ja muita olennaisia toimijoita säännölliseen vuorovaikutukseen ja suunnitelmalliseen yhteistyöhön.

2.1 TERVEYDEN EDISTÄMISEN RAKENTEET, PÄÄTÖKSENTEKO, JOHTAMINEN JA JUURRUTTAMINEN

Terveyden edistäminen kunta- ja palvelurakennehankkeessa, valtionhallinnossa ja työelämässä; Terveyden edistämisen resursointi; Osaaminen, hyvät käytännöt ja viestintä

2.2 TERVEYTTÄ EDISTÄVÄT ELINOLOSUHTEET

Maankäyttö ja rakentaminen; Liikenne ja liikenneväylät; Elinympäristön esteettömyys; Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien torjunta

2.3 ELINTAPOIHIN VAIKUTTAMINEN

Painonhallinta, ravitsemus ja liikunta; Päihteiden käyttö ja tupakointi

2.4 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PALVELUT

Neuvola- ja perhekeskustyö sekä päivähoito; Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, varusmiehet; Työterveyshuolto ja työttömien terveydenhuolto; Mielensterveystyö ja avokuntoutus; Ikäihmisten palvelut; Maahanmuuttajien palvelut

2.5 JÄRJESTÖT JA KULTTUURITOIMINTA TERVEYDEN EDISTÄMISEN, OSALLISUUDEN JA YHTEISÖLLISYYDEN VAHVISTAJINA

Järjestöjen merkitys ja toimintaedellytykset; Kulttuuritoiminta

3. OHJELMAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Erikoissairaanhoidon haasteet

- § Kunta- ja palvelurakennemuutostusta koskevan puitelain 6 § määrittää laajan väestöpohjan kuntayhtymän (sairaanhoitopiirit) uudeksi tehtäväksi terveyden, toimintakyvyn ja sosiaalisen turvallisuuden edistämisen tukemisen. Nämä velvoitteet tulee sisällyttää terveydenhuoltolakiin siten, että myös alueellisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on suunnitelmallista ja hyvin koordinoitua.
- § Terveyden edistämisen näkökohdat tulee sisällyttää osaksi kaikkia hoitoprosesseja, -ohjelmia ja hoitoketjuja, perustasolta erikoistuneisiin palveluihin.
- § Kuntayhtymä voi tarjota kunnalle tukea ja asiantuntemusta tautikohtaisten sairauksien ehkäisyn toimintamallien soveltamisessa, alueellisessa koulutuksessa ja seurantatietojen tuottamisessa.

Terveyttä edistävien sairaaloiden "ohjelmajulistus" on erinomainen pohja terveyden edistämiseksi erikoissairaanhoidossa:

§ *"Terveyttä edistävä sairaala sisällyttää päivittäiseen työkulttuuriinsa idean potilaiden ja heidän läheistensä, työntekijöidensä, sairaalaympäristön sekä väestön terveyden edistämisestä."*

Lisäksi tarvitaan terveyden edistämisen standardien määrätietoista soveltamista.